

ภาคผนวก

ผนวก ก

แบบสอบถามการศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักๆทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

10 – 11 ปี

12 – 13 ปี

14 – 15 ปี

3. ระดับการศึกษา

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ปัจจุบันน้องๆ อาศัยอยู่กับ

บิดามารดา

ญาติพี่น้อง

แยกมาอยู่คนเดียว

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง ให้นักๆทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

1. ปกติน้องรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มากน้อยเพียงใด

ทุกวัน

สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง

เกือบทุกวัน

เดือนละ 1 ครั้ง

สัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง

2. น้องรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับใคร

ชมคนเดียวตามลำพัง (ไม่ต้องตอบข้อ 3)

ชมกับสมาชิกในครอบครัว หรือ พ่อ แม่

ชมกับบุคคลอื่น โปรดระบุ.....

3. ขณะชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการได้รับคำชี้แนะจากผู้ร่วมชมถึงผลดี

ผลเสียในการนำไปใช้ปฏิบัติตนหรือไม่

ได้รับคำแนะนำ

ไม่ได้คำแนะนำ

4. น้องๆ ชอบชมรายการโทรทัศน์ประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ละคร

เกมโชว์

กีฬา

การ์ตูน

วาไรตี้

สารคดี

ข่าว

รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

เพลง/คอนเสิร์ต/มิวสิควิดีโอ

รายการธรรมะ/รายการทางศาสนา

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ผู้ที่มีความขยัน คือ
 - ก. ผู้ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ข. ผู้ที่ทำงานได้ทุกอย่าง
 - ค. ผู้มีความพยายาม ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง
 - ง. ผู้มาทำงานตรงเวลา

2. บุคคลใดในต่อไปนี้เป็นคนที่มีความประหยัด
 - ก. แดงมักจะซื้อมือถือรุ่นใหม่เสมอๆ
 - ข. ดำชอบเก็บออมและคิดก่อนซื้อ
 - ค. เขียวเก็บเงินไว้ไม่ยอมนำมาใช้จ่าย
 - ง. ส้มใช้เงินที่มีไปกับการซื้อเสื้อผ้า

3. ข้อใดกล่าวผิด
 - ก. ชื่อสัตย์ คือ การพูดทุกอย่างที่ตนคิด
 - ข. ชื่อสัตย์ คือ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม
 - ค. ชื่อสัตย์ คือ ความจริงใจ
 - ง. ชื่อสัตย์ คือ ไม่คดโกง

4. ข้อใดในต่อไปนี้เป็นคนมีวินัย
 - ก. นิดมักเข้าแถวซื้ออาหาร
 - ข. น้อยแต่งตัวถูกระเบียบโรงเรียน
 - ค. หน้อยทิ้งขยะลงในถังขยะเสมอ
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. สุภาพ คือ
 - ก. การยอมต่อคนอื่น
 - ข. การมีกิริยามารยาทที่ดีงาม
 - ค. การพูดจาเข้าหูคน
 - ง. แต่งกายเรียบร้อย

6. ข้อใดไม่ถือว่าเป็นความสะอาด
 - ก. รักษาร่างกายให้สะอาด
 - ข. รักษาบ้านให้สะอาด
 - ค. รักษาใจให้สะอาด
 - ง. ไม่มีข้อผิด ทุกข้อถือว่าเป็นการรักษาความสะอาด

7. ความสามัคคีคือ
 - ก. ความพร้อมที่จะช่วยเหลือคนอื่น
 - ข. ความคิดเห็นเหมือนกัน
 - ค. การรักเพื่อน
 - ง. การทำงานร่วมกันให้สำเร็จ

8. ผู้มีน้ำใจคือ
 - ก. ผู้คิดแต่เรื่องตนเอง
 - ข. ผู้อสาช่วยผู้อื่น
 - ค. ผู้มีเพื่อนฝูงมากมาย
 - ง. ผู้ให้เงินยืมเพื่อน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง เมื่อน้องๆ ชมรายการแล้วทำให้เกิดลักษณะต่อไปนี้ และให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นต่อ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	การตั้งใจทำงานอย่างจริงจังเป็นสิ่งที่มี มีความสำคัญในการทำสิ่งต่างๆ					
2	ความสำเร็จนั้นมาจากความพยายาม อย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้ง และกล้าที่จะ เผชิญกับอุปสรรค					
3	การประหยัด เก็บออม เป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับชีวิตประจำวัน					
4	ครอบครัวจะเป็นสุขถ้ามีการคิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ และรู้จักฐานะการเงินของตน					
5	คนเราต้องมีความซื่อสัตย์ จริงใจ					
6	การประพฤติตรง ทั้งตรงต่อเวลา ต่อ หน้าที่ ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ					
7	สังคมไทยจะก้าวหน้าถ้าคนไทยยึดมั่นใน ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับของสังคม					
8	ภูมิใจที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบ ของโรงเรียน สถาบัน สังคมและประเทศ					
9	คนที่มีคุณภาพ เรียบร้อย มี กิจกรรมรยาทเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม					
10	คนไทยควรมีความอ่อนน้อม วางตัว เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย					
11	ความสะอาดทำให้เกิดความสบายใจแก่ ผู้พบเห็น					
12	คนเราควรรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และ จิตใจให้สะอาด ผ่องใสอยู่เสมอ					
13	สังคมไทยจะร่มเย็นเป็นสุขถ้าคนในชาติ สามัคคี รักใคร่ปรองดอง มีความ สมานฉันท์					
14	คนเราไม่จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็น และยอมรับความแตกต่างทางความคิด ของผู้อื่น					

ข้อ	ความคิดเห็นต่อ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15	คนเราควรมีน้ำใจ เห็นใจในคุณค่าของ เพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน					
16	สังคมไทยจะเจริญก้าวหน้าได้ถ้าคนใน สังคมเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อ ประโยชน์ของส่วนรวม					

ส่วนที่ 5 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง เมื่อน้องๆ ชมรายการ แล้วทำให้เกิดลักษณะต่อไปนี้

และให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อชมรายการ	นำไปปฏิบัติ มาก	นำไปปฏิบัติ พอสมควร	ไม่ค่อยนำไป ปฏิบัติ
1	ความขยันหมั่นเพียร ทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ			
2	ความประหยัด รู้จักเก็บออม พอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือย			
3	ความซื่อสัตย์ ไม่เล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ไม่ลำเอียง หรืออคติ			
4	ความมีวินัย ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อ ปฏิบัติ			
5	ความสุขภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน มีกิริยามารยาทที่ดี			
6	ความสะอาด ทั้ง กาย ใจ และสภาพแวดล้อม			
7	ความสามัคคี กลมเกลียวสมานฉันท์ ปรองดอง			
8	ความมีน้ำใจเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน			

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ)

1. น้องได้รับทราบความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมจากที่ได้บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

โทรทัศน์ วิทยู ภาพยนตร์ นิตยสาร

โรงเรียน ครอบครัว วัด/มัสยิดส์/โบสถ์

2. รายการที่ชอบชมมากที่สุด (โปรดระบุชื่อรายการ)

เพราะ.....

1. ความคิดเห็นต่อเนื้อหารายการเกี่ยวกับคุณธรรม

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นต่อวิธีการนำเสนอรายการที่เกี่ยวกับคุณธรรม

.....

.....

.....

5. จำนวนครั้ง/สัปดาห์ และเวลาที่ควรจัดรายการ

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

.....

.....

รายการโทรทัศน์	ลักษณะการนำเสนอของรายการโทรทัศน์							
	ขยับ	ประหยัด	ซื่อสัตย์	มีวินัย	สุภาพ	สะอาด	สามัคคี	มีน้ำใจ
1. ขบวนการ เด็กดี								
2. เด็ก เด็ก ดอท คอม								
3.สถานรักคนเก่ง หัวใจแกร่ง								
4. เวทีคนเก่ง								
5. การ์ตูน								
6. ข่าวและ สารคดี								
7. เกมสโตร์/ วาไรตี้								
8. เพลง/ คอนเสิร์ต/ มิวสิควิดีโอ								
9. ละคร								

😊 ขอขอบคุณน้องๆ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามนี้ 😊

ผนวก ข

แบบสอบถามการศึกษาวิจัยเรื่อง
การเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของเยาวชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง ให้นักๆทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

10 – 11 ปี

12 – 13 ปี

14 – 15 ปี

16 – 17 ปี

18 – 19 ปี

20 – 21 ปี

3. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษาปีที่ 4

ประถมศึกษาปีที่ 5

ประถมศึกษาปีที่ 6

มัธยมศึกษาปีที่ 1

มัธยมศึกษาปีที่ 2

มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษานอกโรงเรียน (ก.ศ.น.)

ออกจากการศึกษาในระดับชั้น.....

4. ก่อนเข้าสู่ศูนย์ฝึกอบรมฯ น้องๆ อาศัยอยู่กับ

บิดามารดา

ญาติพี่น้อง

แยกมาอยู่คนเดียว

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง ให้นักๆทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

1. ปกติน้องรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ มากน้อยเพียงใด

ทุกวัน

สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง

เกือบทุกวัน

เดือนละ 1 ครั้ง

สัปดาห์ละ 3 – 4 ครั้ง

2. น้องรับชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการกับใคร

ชมคนเดียวตามลำพัง (ไม่ต้องตอบข้อ 3)

ชมกับสมาชิกในครอบครัว หรือ พ่อ แม่

ชมกับบุคคลอื่น โปรดระบุ.....

3. ขณะชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการได้รับคำชี้แนะจากผู้ร่วมชมถึงผลดี

ผลเสียในการนำไปใช้ปฏิบัติตนหรือไม่

ได้รับคำแนะนำ

ไม่ได้รับคำแนะนำ

4. นื่องๆ ชอบชมรายการโทรทัศน์ประเภทใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ละคร เกมสกีโชว์ กีฬา การ์ตูน วาไรตี้ สารคดี ข่าว
 รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เพลง/คอนเสิร์ต/มิวสิควิดีโอ รายการธรรมะ/รายการทางศาสนา

ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

- ผู้ที่มีความขยัน คือ
 - ผู้ที่ทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย
 - ผู้ที่มีความพยายาม ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง
 - ผู้ที่ทำงานได้ทุกอย่าง
 - ผู้มาทำงานตรงเวลา
- บุคคลใดในต่อไปนี้เป็นคนที่มีความประหยัด
 - แดงมักจะซื้อมือถือรุ่นใหม่เสมอๆ
 - เขียวเก็บเงินไว้ไม่ยอมนำมาใช้จ่าย
 - ดำชอบเก็บออมและคิดก่อนซื้อ
 - ส้มใช้เงินที่มีไปกับการซื้อเสื้อผ้า
- ข้อใดกล่าวผิด
 - ข้อสัจคือ การพูดทุกอย่างที่ตนคิด
 - ข้อสัจคือ ความจริงใจ
 - ข้อสัจคือ ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม
 - ข้อสัจคือ ไม่คดโกง
- ข้อใดในต่อไปนี้เป็นคนมีวินัย
 - นิดมักเข้าแถวซื้ออาหาร
 - น้อยแต่งตัวถูกระเบียบโรงเรียน
 - น้อยทิ้งขยะลงในถังขยะเสมอ
 - ถูกทุกข้อ
- สุภาพ คือ
 - การยอมต่อคนอื่น
 - การพูดจาเข้าหูคน
 - การมีกิริยามารยาทที่ดีงาม
 - แต่งกายเรียบร้อย
- ข้อใดไม่ถือว่าเป็นความสะอาด
 - รักษาร่างกายให้สะอาด
 - รักษาใจให้สะอาด
 - รักษาบ้านให้สะอาด
 - ไม่มีข้อผิด ทุกข้อถือว่าเป็นการรักษาความสะอาด
- ความสามัคคีคือ
 - ความพร้อมที่จะช่วยเหลือคนอื่น
 - การรักเพื่อน
 - ความคิดเห็นเหมือนกัน
 - การทำงานร่วมกันให้สำเร็จ
- ผู้มีน้ำใจคือ
 - ผู้คิดแต่เรื่องตนเอง
 - ผู้มีเพื่อนฝูงมากมาย
 - ผู้อาสาช่วยผู้อื่น
 - ผู้ให้เงินยืมเพื่อน

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นของเยาวชนที่มีต่อคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง เมื่อน้องๆ ชมรายการแล้วทำให้เกิดลักษณะต่อไปนี้ และให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง

ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ความคิดเห็นต่อ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1	การตั้งใจทำงานอย่างจริงจังเป็นสิ่งที่มี มีความสำคัญในการทำสิ่งต่างๆ					
2	ความสำเร็จนั้นมาจากความพยายาม อย่างเต็มที่ ไม่ทอดทิ้ง และกล้าที่จะ เผชิญกับอุปสรรค					
3	การประหยัด เก็บออม เป็นสิ่งที่จำเป็น สำหรับชีวิตประจำวัน					
4	ครอบครัวจะเป็นสุขถ้ามีการคิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ และรู้จักฐานะการเงินของตน					
5	คนเราต้องมีความซื่อสัตย์ จริงใจ					
6	การประพฤติตรง ทั้งตรงต่อเวลา ต่อ หน้าที่ ไม่ใช่สิ่งที่สำคัญ					
7	สังคมไทยจะก้าวหน้าถ้าคนไทยยึดมั่นใน ระเบียบแบบแผน ข้อบังคับของสังคม					
8	ภูมิใจที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎระเบียบ ของโรงเรียน สถาบัน สังคมและประเทศ					
9	คนที่มีคุณภาพ เรียบร้อย มี กิจกรรมรยาทเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม					
10	คนไทยควรมีความอ่อนน้อม วางตัว เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย					
11	ความสะอาดทำให้เกิดความสบายใจแก่ ผู้พบเห็น					
12	คนเราควรรักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และ จิตใจให้สะอาด ผ่องใสอยู่เสมอ					
13	สังคมไทยจะร่มเย็นเป็นสุขถ้าคนในชาติ สามัคคี รักใคร่ปรองดอง มีความ สมานฉันท์					
14	คนเราไม่จำเป็นต้องรับฟังความคิดเห็น และยอมรับความแตกต่างทางความคิด ของผู้อื่น					

ข้อ	ความคิดเห็นต่อ คุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
15	คนเราควรมีน้ำใจ เห็นใจในคุณค่าของ เพื่อนมนุษย์ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน					
16	สังคมไทยจะเจริญก้าวหน้าได้ถ้าคนใน สังคมเสียสละความสุขส่วนตน เพื่อ ประโยชน์ของส่วนรวม					

ส่วนที่ 5 การใช้ประโยชน์จากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับคุณลักษณะพื้นฐาน 8 ประการ

คำชี้แจง เมื่อน้องๆ ชมรายการ แล้วทำให้เกิดลักษณะต่อไปนี้

และให้ทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความจริง และตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ลักษณะที่เกิดขึ้นเมื่อชมรายการ	นำไปปฏิบัติ มาก	นำไปปฏิบัติ พอสมควร	ไม่ค่อยนำไป ปฏิบัติ
1	ความขยันหมั่นเพียร ทำหน้าที่การงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ			
2	ความประหยัด รู้จักเก็บออม พอประมาณ ไม่ฟุ่มเฟือย			
3	ความซื่อสัตย์ ไม่เล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ไม่ลำเอียง หรืออคติ			
4	ความมีวินัย ยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อ ปฏิบัติ			
5	ความสุขภาพ เรียบร้อย อ่อนโยน มีกิริยามารยาทที่ดี			
6	ความสะอาด ทั้ง กาย ใจ และสภาพแวดล้อม			
7	ความสามัคคี กลมเกลียวสมานฉันท์ ปรองดอง			
8	ความมีน้ำใจเห็นอกเห็นใจเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน			

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ (โปรดระบุ)

1. น้องได้รับทราบความรู้ความเข้าใจในเรื่องคุณธรรมจากที่ได้บ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

โทรทัศน์ วิทยู ภาพยนตร์ นิตยสาร

โรงเรียน ครอบครัว วัด/มัสยิดส์/โบสถ์

2. รายการที่ชอบชมมากที่สุด (โปรดระบุชื่อรายการ)

เพราะ.....

1. ความคิดเห็นต่อเนื้อหารายการเกี่ยวกับคุณธรรม

.....

.....

.....

2. ความคิดเห็นต่อวิธีการนำเสนอรายการเกี่ยวกับคุณธรรม

.....

.....

.....

5. จำนวนครั้ง/สัปดาห์ และเวลาที่ควรจัดรายการ

.....

.....

.....

6. ความคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์

.....

.....

รายการโทรทัศน์	ลักษณะการนำเสนอของรายการโทรทัศน์							
	ขยับ	ประหยัด	ชื่อสตั๊ดย	มีวินัย	สุภาพ	สะอาด	สามัคคี	มีน้ำใจ
1. ขบวนการ เด็กดี								
2. เด็ก เด็ก ดอท คอม								
3.สถานรักคนเก่ง หัวใจแกร่ง								
4. เวทีคนเก่ง								
5. การ์ตูน								
6. ข่าวและ สารคดี								
7. เกมสโตร์/ วาไรตี้								
8. เพลง/ คอนเสิร์ต/ มิวสิควิดีโอ								
9. ละคร								

😊 ขอขอบคุณน้องๆ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำแบบสอบถามนี้ 😊

ผนวก ค

เยาวชน กับ ศิลธรรม

(คำบรรยายวันเสาร์ ที่ลานหินโค้ง ณ สวนโมกขพลาราม ไซยา

ภาควิสาขบูชา พ.ศ. ๒๕๒๗ ของพุทธทาสภิกขุ

:หนังสือชุดธรรมโฆษณ์ หมวดปกครองพิเศษ หมายเลข ๑๘๘.)

เยาวชนกับศีลธรรม

-๑-

หินโค้ง ๑ ม.ค. ๒๐

ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับเยาวชน

ท่านสาธุชน ผู้มีความสนใจในธรรมทั้งหลาย,

(คำปรารภ)

การบรรยายวันนี้ เป็นวันเสาร์แรกของภาคมาฆบูชา ตามที่เราตกลงกันมา หลายปีว่าจะมีบรรยายเป็นภาค ๆ; ปีหนึ่งมีเพียง ๓ ภาค คือ ภาคมาฆบูชา วิสาขบูชา และอาฬหบูชา, ส่วนอีกภาคหนึ่งนั้นเป็นฤดูฝน ต้องงดการบรรยาย.

บัดนี้ฤดูฝนก็ได้ผ่านไปแล้ว ก็มาถึงภาคมาฆบูชา มีอยู่ ๓ เดือน คือ เดือนมกราคม กุมภาพันธ์ และมีนาคม ตามปกติก็มักจะบรรยายได้ ๑๓ ครั้ง ต่อหนึ่งภาค. ถ้าท่านทั้งหลายเป็นผู้สังเกต ก็จะได้เห็นแล้วว่า มีการกระทำอย่างนี้ มาตามลำดับ. บัดนี้เป็นปีใหม่ ขึ้นภาคแรกของปีใหม่ จะได้ทำการบรรยายกัน ต่อไปในลักษณะเดียวกัน.

ทีนี้ ทำไมเราจะต้องบรรยายวันเสาร์ กันเช่นนี้ ? บางท่านก็ทราบ, และบางท่านก็ยังไม่ทราบ, แม้ที่ทราบแล้วก็ควรจะทราบให้ถึงที่สุด; อย่างน้อยก็ต้องทราบว่า สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนานี้ ยังไม่อยู่ในฐานะที่น่าพอใจ พุทธบริษัทยังไม่เป็นพุทธบริษัทที่

สมบูรณ์, หรือจะเรียกว่า ไม่สมบูรณ์แบบ, ยังเป็นพุทธบริษัทที่หลับตา หรือลืมตาก็น้อยเกินไป เป็นสิ่งที่น่าวิตก

เมื่อพุทธบริษัทยังไม่ลืมตา แล้วจะให้ใครลืมตา โลกนี้เป็นโลกที่ไม่ปลอดภัยไม่น่าไว้ใจ; พุทธศาสนาก็อยู่ในฐานะที่ไม่ปลอดภัย, ไม่น่าไว้ใจคือ มันจะสาปสูญไปก็ได้. อย่างดี ก็จะไม่เหลืออยู่แต่ตัวหนังสือเป็นตู้ ๆ ; ส่วน ความรู้ ที่แท้จริงในหัวใจของคนนั้น มันไม่มี. ฉะนั้น การที่จะดึงเอาของมีค่าในตัวพระไตรปิฎก มาใส่ไว้ในหัวใจของคนนี้ มันต้องมีการกระทำอีกขั้นตอนหนึ่ง คือ มาพูดกันให้รู้เรื่อง พยายามชี้แจงกัน ให้มีการปฏิบัติจนกว่าจะมีธรรมะอยู่ในหัวใจ ของมนุษย์; พระธรรม หรือพระศาสนาจึงจะเป็นประโยชน์แก่มนุษย์; มิฉะนั้น ก็อยู่ในตู้หนังสือ ไม่เท่าไรก็จะเป็นประโยชน์แก่มอด แก่ปลวก ที่มันจะกินกระดาษเหล่านั้น.

เอาละ, เป็นอันว่า เราจะต้องทำกันโดยแน่นอน ในการที่จะทำให้พระธรรมมาอยู่ในหัวใจของคนเรา; และให้ทันแก่เหตุการณ์ในโลก ที่กำลังหมุนไปหาความลุ่มจม หรือความวิनाศ ที่เรียกว่า มิคสัญญี ยิ่งขึ้นทุกที, คือ มนุษย์ไม่มีธรรมะแล้ว ก็ประหัดประหารกัน อย่างไม่มี ความหมายอะไรเลย ก็เกิดมาตายเปล่า ๆ.

นี่แหละคือ ความมุ่งหมายส่วนใหญ่ ของการที่จะมีการบรรยายธรรม; ไม่ว่าที่นี่ หรือที่ไหน ถ้ามีการบรรยายธรรมโดยแท้จริงแล้ว ก็จะต้องมีการกระทำที่มุ่งหมายอย่างนี้ด้วยกันทั้งนั้น; ไม่เชื่อก็ขอให้ไปสังเกตดู ว่าถ้าสักแต่ว่า พูด ๆ กันอย่างเครื่องจักร มัน ก็ไม่ได้ผล อะไรมากไปกว่า ที่ว่าทำกันอย่างละเมอ ๆ. ดังนั้น จึง ต้องขอร้อง ให้ท่านทั้งหลายกระทำกัน อย่างที่เรียกว่า มีความรู้สึกตัวทั่วพร้อมมีสติปัญญา ที่จะใช้ความรู้เหล่านี้ ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองก่อน, ก่อนคนอื่น; จึงค่อยมีประโยชน์ที่ขยายออกไปถึงคนอื่น คือที่เราสามารถจะทำได้ในเมื่อเราสามารถจะ ช่วยตัวเองได้แล้ว

ที่นี่ ดูเรื่องที่จะบรรยายต่อไป ว่าจะบรรยายเรื่องอะไรกันดี; มีคนถามอาตมาเรื่อย ๆ มา นี้เป็นความจริง จนกระทั่งเมื่อวานนี้ จนกระทั่งเมื่อคืนนี้ ก็บอกว่ายังไม่ออก; ว่าจะพูดเรื่องอะไรดี. นี่ก็เป็นความจริง ที่มันไม่ชื่อนึกไม่ออก; มันนึกออกมากจนไม่รู้ว่าจะพูดเรื่องอะไรดี ในที่สุด ก็เพิ่งจะแน่ใจเมื่อเช้านี้ ว่าเรา จะต้องพูด เรื่องที่เกี่ยวกับศีลธรรมกัน อีกสักชุดหนึ่ง เป็นอย่างน้อย.

พอพูดว่า "ศีลธรรม" หลายคนก็ก็เป็นขาประจำ คงจะรู้สึกเอียน เหมือนกับจะอาเจียนออกมาแล้ว; เพราะว่าได้พูดเรื่องศีลธรรมนี้ มาเกือบ ๑๐๐ ครั้งแล้ว, และที่พูดโดยเจาะจง ก็มีอยู่ ๓ ชุด ชุดละ ๑๓ ครั้ง; คิดดูเถอะว่า มันจะตั้ง ๓๙ ครั้ง หรือ ๔๐ ครั้งเรื่องศีลธรรมโดยเจาะจง. วันนี้จะมาพูดเรื่องศีลธรรมกันอีก; อาจารย์นี่จะเป็นบ้าแล้วหรืออย่างไร เพราะว่าคนทั้งหลายเขาคงจะเอียนเรื่องศีลธรรมกัน.

เอาตามาคิดว่า **คนที่เอียนเรื่องศีลธรรมนั่นแหละ คือคนที่ไม่ศีลธรรม**; ไม่เชื่อ ก็ขอให้ฟังดู จะพูดให้เห็นว่า คนที่รู้สึกเอียนเรื่องศีลธรรมนี้จะไม่ศีลธรรมเลย เพราะว่า เขาไม่รู้จักศีลธรรม. ถ้าอย่างนั้น ขอคือตันทุรังพูดเรื่องศีลธรรมอีก ทั้งที่มีคนเอียนจะให้คำบรรยายชุดนี้ว่า **"เยาวชนกับศีลธรรม"**, และสำหรับครั้งแรก เป็นครั้งที่ ๑ นี้ จะพูดโดยหัวข้อว่า **"ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับเยาวชน"**. ขอให้ท่านฟังให้ดีว่า "ปัญหาทั่วไปกับเยาวชน" ในฐานะเป็นเรื่องแรก ของการบรรยายชุดที่เรียกว่า "เยาวชนกับศีลธรรม".

คนโดยมาก คงจะมีความคิดว่า จะเอาข้อความอะไรมาพูดกัน เรื่องเยาวชน กับศีลธรรม นี่เป็นลึบ ๆ ครั้ง คงจะแพ้ใจเต็มที่แล้ว อย่างนี้ก็ได้อ; แต่เอาตามก็ขอยืนยันว่า มันยังมีที่เหลืออยู่ ที่นั่งไม่ได้พูด, หรือจะพูดแล้วไม่ชัดเจน, หรือพูดแล้วไม่เข้าใจในจิตใจของผู้ฟัง, ก็ต้องพูดกันต่อไปจนกว่าจะเป็นเรื่องที่แจ่มแจ้ง. ฉะนั้น โดยหัวข้อสั้น ๆ ว่า "เยาวชนกับศีลธรรม"ซึ่งอยู่ในขอบเขตอันจำกัดนี้ ยังจะพูดกันได้อีกหลายครั้ง.

[เริ่มการบรรยายตามหัวข้อครั้งนี้]

ที่นี้ ในวันนี้จะพูดโดยหัวข้อว่า **ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับเยาวชน.**

ขอให้ทุกคนนึกถึงความหมายของคำว่า เยาวชน หรือ ถึงสิ่งที่เรียกว่า "เยาวชน" กันก่อนก็แล้วกัน ว่าเยาวชน นั้น มันคืออะไร? ท่านคงเห็นแก่ตัวมากเกินไป จนไม่ได้มองดูไปยังสิ่งที่เรียกว่า "เยาวชน".

อาตมาอยากจะปรารภกว้าง ๆ ทั่ว ๆ ไปก่อนว่า "เขาวชน" นั้นแหละ คือ โลกของเรา ในอนาคต; โลกของเราในอนาคตนี้ ไม่มีอะไรนอกจากเขาวชน เขาจะสร้างขึ้นมา, ไม่เท่าไร เราก็ตาย สำหรับคนเก่า ๆ แล้วเหลืออยู่แต่เขาวชน เขาก็จะสร้างโลกอะไรชนิดหนึ่งของเขาขึ้นมา คือ นั่นเป็นอย่างไร โลกนี้ก็เป็นอย่างนั้น. เพราะฉะนั้นขอให้มองกันในแง่ ที่ว่า เขาวชนนั้น คือโลก ในอนาคต; ระยะเวลาอันใกล้; นี้แหละ ไม่ถึง ๑๐๐ ปีหรือ สัก ๔๐ - ๕๐ ปีก็ได้ โลกนี้จะเป็นโลก ของเขาวชนรุ่นใหม่ ที่ออกจะประหลาด ๆ จนไม่รู้จะทำนายกันว่าอย่างไร.

[ปัญหาเกี่ยวกับยวชนที่จะต้องสนใจอย่างยิ่ง]

ที่นี่ ถ้าจะมองกันอีกแง่หนึ่ง เขาวชนนั้นแหละ คือปัญหาในปัจจุบัน ; ปัญหาต่างๆ ในปัจจุบันนี้จากเขาวชนที่เราควบคุมเขาไม่ได้ ที่เขากำลังจะแตกแยกออกไป ตามความคิด ความเห็นของเขา; เพราะว่า ความโง่เขลาของผู้ใหญ่ที่ไม่สอนให้เขาวชนรู้จักสิ่งที่ควรระวัง และ อยู่ในร่องในรอย ผลออกไปนิดเดียว ไม่ได้ทำการสอนการอบรม เขาวชนให้เพียงพอ, เขาก็มีความ คิดเห็นอีกแบบหนึ่งแทบจะตรงกันข้าม กับความคิดความเห็น หรือการประพฤติ การกระทำของ บรรพบุรุษ; เลยทำให้สิ่งที่ดีงาม ที่มีค่าสูงสุด ของบรรพบุรุษนั้นเป็นหมันไป; ก็ต้องมาปะทะหน้ากัน กับเขาวชน ที่มีความคิดอีกแบบหนึ่งต่างหาก. อย่างนี้ก็เป็น ข้อเท็จจริง ซึ่งควรจะมอง ควรจะมอง ให้เห็นว่า เขาวชนนั้น คือปัญหาในปัจจุบัน.

ที่นี่ ถ้าจะขยับ มองออกไปอีกสักแง่มุมหนึ่ง มุมหนึ่ง ก็จะพบว่า เขาวชนนั้น คือ ความหวังของเรา. นี้พูดถึงการมีโลก การอยู่ในโลก หรือว่าการหายใจกันอยู่ในโลก ยังไม่ตายนี้; เขาวชนนั้นคือความหวังของเรา; จะหวังได้ หรือไม่ได้มัน มันอีกเรื่องหนึ่ง แต่ว่ามันเป็นความหวัง ของเรา

โลกนี้ จะดี จะเลว จะวินาศ หรือจะเจริญรุ่งเรือง ก็คือ แล้วแต่ว่า เขาวชนเขาจะ กระทำอย่างไร เราจะไปหวังผีสิงเทวดาที่ไหน ก็โง่เต็มที; อย่าไปมัวอ้อนวอนเทวดาที่ไหนอยู่เลย ว่าจะให้ช่วยให้เป็นอย่างนั้น ช่วยให้เป็นอย่างนี้;

สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สุด มันจะอยู่ที่การกระทำของเขาวชน ในอนาคตอันใกล้นี้เอง; มันควรจะหวังกันที่นี้ คือเอาใจใส่กับเขาวชนของเราให้ดี หรือถูกต้อง; แล้วเราสามารถทำโลกนี้ให้มันน่าอยู่ หรือปลอดภัย. **ความหวังของเราอยู่ที่เขาวชน** ไม่ใช่อยู่ที่ผีสงเทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ในสากลโลกที่ไหน; ลองทำให้ผิดในเรื่องเขาวชนเถอะ โลกนี้ก็จะวินาศ อย่างที่พระเจ้าก็ช่วยไม่ได้

เพียงเท่านี้ ก็เพียงพอเป็นเครื่องสังเกต โดยย่อๆ แล้วกระมัง ว่าเรื่องของ เขาวชน หรือ **ปัญหาของเขาวชนนั้น มันสำคัญเพียงไร**

แม้ที่สุดแต่ในบ้านเรือนหนึ่งๆ ครอบครัวยุคหนึ่งๆ ปัญหาเขาวชนมีอยู่ก็มากน้อย : บิดามารดากำลังมีจิตใจร้อนผ่าวเป็นไฟ วิตกกังวลทั้งวันทั้งคืน; ดูจะเป็นปัญหาเรื่องเขาวชนเสียมากมาย. แม้คนที่ไม่มีลูก ก็ยังมีหลาน มีเหลน; มีอาการที่ไม่น่าไว้ใจมากขึ้น. บิดามารดาก็อยู่ด้วยความร้อนใจ ยิ่งหวังจะให้ดีมากขึ้นก็ยิ่งมีวิตกกังวลมาก. ที่พูดกันไม่รู้เรื่องอยู่ในบ้านในเรือนนี้ กำลังเป็นเหมือนกับยักษ์มาร ที่ทำอันตรายบิดามารดา; หรือเป็นผู้ที่ทำให้บิดามารดาจิตใจเหมือนกับตกอยู่ในนรก ก็เพราะเขาวชนในบ้านเรือน ที่อบรมไม่ถูกต้อง.

อาตมาคิดว่าเพียงเท่านี้ ก็พอแล้วสำหรับเป็นเหตุผล หรือเป็นน้ำหนักที่เราจะต้องสนใจปัญหา ที่เกี่ยวกับเขาวชน ซึ่งจะขอทบทวนอีกครั้งหนึ่งว่า **เขาวชนนั้นคือโลกของเราในอนาคต, จะเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับเขาวชน**

เขาวชนนั้น คือปัญหาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้ และโดยเฉพาะแม้ **ในประเทศไทยเรานี้; ปัญหา กำลังเกิดอยู่เนื่องมาจากเขาวชน** ที่กำลังมุ่ง หรือพุ่ง จะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง. และเขาวชนนั้น **คือความหวังของเราในอนาคต;** จะหวังให้โลกนี้เป็นอย่างไร ก็แก้กันที่เขาวชนนั้นแหละ.

นี่สรุปความว่า **ปัญหาที่เกี่ยวกับเขาวชนนี้ เป็นปัญหาที่ควรสนใจเป็นอย่างยิ่ง**

.....

ดูความหมายของ "เขาวชน".

ที่นี้ขั้นต่อไป จะดูที่ **ความหมายของคำว่า "เยาวชน"** อาตมาอยากจะใช้คำว่า "เยาวชน" ให้มันชัด เป็นภาษาไทย ซึ่งแปลว่า **ผู้เยาว์**. ถ้าภาษาบาลีมันมีว่า "ยุ-ว" ไม่ใช่ **เยา-ว**; ยุ-ว นี้แปลว่า **ยังหนุ่ม ยังสาว** คือ **วัยรุ่น.ยุว** เป็นเพศชาย, **ยุวดี** เป็นเพศหญิง; นี้เราเรียกว่า **คนหนุ่มสาว**.

แต่ถึงอย่างไรก็ดี คำว่า "ยุว" นั้น ก็ยังแปลว่า **"อ่อน"** อยู่ นั่นแหละ, อย่างน้อยก็อ่อนต่อโลก; เกิดมาในโลกไม่กี่ปี มันยังอ่อนต่อโลก มันยังพร้อมที่จะทำผิดอยู่เรื่อย เมื่อบิดามารดาไม่ระมัดระวังให้ดี. **ความอ่อนต่อโลก** ของเขานั้นแหละ **จะเป็นปัญหาขึ้นมา จะทำลายตัวเขาเองด้วย, และมันย่อมจะทำลายบิดามารดาเป็นธรรมดา**; นี่แหละความหมายของคำว่า "เยาวชน" มันน่ากลัวอย่างนี้

คำว่า "ยุ-ว" ก็แปลว่า **"อ่อน"** ความหมายคาบเกี่ยวไปถึงคำว่า "พา-ล", พา-ล ก็แปลว่า "อ่อน"; **อ่อนยิ่งไปกว่า "ยุ-ว"** เสียอีก. เด็กทารกนอนแบเบาะอยู่นี้ เขาเรียกว่า "พาล" ซึ่งมาเป็นภาษาไทยว่า "คนพาล" หรือ "พา-ล" พาล นั่นแหละ

คำว่า **"พาล"** นั้นแปลว่า **"อ่อน"** เป็นชื่อของเด็กทารกแบเบาะ; แต่เดี๋ยวนี้เอามาใช้เป็นชื่อของคนโต ๆ **ที่อ่อนด้วยสติปัญญาอย่างมาก จึงเรียกว่า "พา-ล" หรือ "คนพาล"**; ถ้ามากเกินไป ก็เลยเรียกว่า **"อัมพาล"** ไปเสียเลย.

มีอีกคำหนึ่ง คือ คำว่า **"มัน-ท"** มอ ม่า ไม่ผิด นอ หนู ทอ ทหาร; **มันท** อย่างนี้ ก็แปลว่า **"อ่อน"** คือ **เขลาเพราะอ่อนด้วยสติปัญญา** เหมือนกันแต่ถ้าไปเทียบกับคำว่า **"อัม"** ที่ ธอ ธง อยู่ท้าย; แล้วนั่นก็คือ **มีดบอด** หรือ **ดาบอด**; มันอ่อนจนไม่มีปัญญาเหลืออยู่เลย มันก็เหมือนกับดาบอด, เหมือนกับมีดที่ปราศจากแสงสว่าง.

อย่างไรก็ดี จะ **สรุปใจความ** ของคำว่า "ยุ-ว" ได้ จากคำเหล่านี้ ก็คือ **"อ่อน"** : ร่างกายก็อ่อน **จิตใจก็อ่อน สติปัญญาก็อ่อน** อะไรมันก็อ่อน, ยังอ่อน. **อ่อนนี้เป็นอันตรายง่าย, แล้วอ่อนนี้คือไหวไปง่าย; ไหวทางผิด มันก็ผิดมาก เพราะมันไหวง่าย.** นี่คือการหมายตามตัวหนังสือของคำว่า "เยาวชน" หรือใครจะเรียกว่า **"ยุวชน"** ก็ได้ **แล้วแต่ถนัด.**

ที่นี้ คำว่า "ยูวชน" หรือ "เยาวชน" ก็ดี มันมีความหมายอยู่ ๒ ระดับ ระดับภาษาคนนี้ อย่างหนึ่ง, ระดับภาษาธรรมนี้ อย่างหนึ่ง.

อาตมาอยากจะขอร้องว่า ท่านทั้งหลาย **จงกำหนดจดจำหลักที่เกี่ยวกับภาษาคน และภาษาธรรม** นี้ไว้ให้ดี ๆ; มันจะช่วยได้มากในการที่จะเข้าใจอะไร. พอจะวินิจฉัยคำใด หรือสิ่งใด ก็ตั้งปัญหาขึ้นมาก่อนว่า ในภาษาคนว่าอย่างไร? ในภาษาธรรมว่าอย่างไร?

ในการนี้ คำว่า "ยูวชน" ในภาษาคน หมายถึง **คนอายุน้อย**; แต่ใน ภาษาธรรม คำว่า "ยูวชน" หมายถึง **อ่อนด้วย คุณสมบัติ**.

สรุปอีกทีหนึ่งว่า ถ้า ภาษาคน นี้ เขาถือเอาตามอายุ ตามวัย; วัยน้อย **อายุน้อย** ก็เรียกว่า "ยูวชน". ถ้าเป็น ภาษาธรรม ก็ถือเอาตามคุณสมบัติ ถ้า**คุณสมบัติมันน้อย** ก็เป็น ยูวชน ตามภาษาธรรม; ฉะนั้น ยูวชน ตามภาษาธรรมนี้อาจจะเป็นคนแก่ หัวหงอก ฟันหัก อยู่แล้วก็ได้. เข้าใจเอาเองก็แล้วกันว่า หัวหงอกแล้ว ฟันหักแล้ว หนังกย่นแล้ว มันก็ยังเป็น "ยูวชน" อยู่, เป็น "เยาวชน" อยู่ ในความหมายของภาษาธรรม

คิดดูให้ดี แล้วเดี๋ยวนี้ปัญหามันก็จะเข้ามาถึงพวกเรา ที่นั่งอยู่ที่นี้ละ**หัวหงอกแล้ว ไม่มีคุณสมบัติเพียงพอ มันยังเป็น "ยูวชน" หรือ "เยาวชน"**; เพราะฉะนั้นการที่อาตมาเอา ปัญหาของเยาวชนขึ้นมาพิจารณานี้ มันเหมาะสมแล้วแก่ โอกาส; เพราะว่า คนหลายคน อาจจะกำลังเป็นเยาวชนอยู่แล้ว ทั้งที่หัวหงอกแล้ว ก็ได้.

เป็นอันว่า เยาวชน ในความหมายของภาษาคน ก็คือคนอายุน้อย, ความหมายใน ภาษาธรรม ก็คือคนที่ยัง **มีคุณธรรมน้อย**.

ที่นี้อามา **เปรียบเทียบกันดู** ความหมายก็ยัง **เหมือนกัน คือมันยังน้อยอยู่ด้วย สิ่งที่ควรจะมี**. มันยังน้อยด้วยสิ่งที่ควรจะมี, **เด็กมันก็น้อยอยู่ ด้วยสิ่งที่ควรจะมี**, คนแก่ที่ไม่รู้อะไร ที่เป็นเยาวชนผมหงอกนี้ ก็ยังน้อยด้วยสิ่งที่ควรจะมี; ความหมายเลยเหมือนกัน **ว่ามันยังน้อยอยู่ ต่อสิ่งที่ควรจะมี**. พูดตรง ๆ ก็คือว่า **น้อยด้วยวิชาความรู้ หรือ ความสามารถ**; เราจึงถือเอาเป็น

ปัญหาสำหรับพิจารณากัน จะเล็งถึงว่าอายุน้อย หรือคุณค่าน้อย. ปัญหามันก็ยังเป็นปัญหาเดียวกัน เพราะว่า **คนที่มีอะไรน้อยนี้ มันทำอะไรไม่ได้**

.....

จุดหมายปลายทางของ "เยาวชน"

เข้า, ที่นี้ ก็ดูว่า **เยาวชนทั้งหลาย** นี้ มัน มีจุดหมายปลายทางที่ไหนกัน : เยาวชนที่ยังเด็ก ๆ โดยภาษาคนนี้ มันจะหายไปไหน, และคนแก่ ๆ หัวหงอกแล้วยังไม่รู้อะไร นี้ มันจะไปไหน. มัน **คงจะไปที่เดียวกันอีก คือ จะไปยังที่ที่จะหมดปัญหา, ไปยังที่ที่จะทำให้รู้อะไร แล้วก็หมดปัญหา;** เกิดเป็นผลขึ้นมา คือ ความสงบสุข. ทุกเรื่องมัน **จบไม่ได้ ถ้ามันยังไม่ถึงความสงบสุข.**

นี่ขอให้ช่วยกันสังเกตดูให้ดี ๆ, ช่วยกำหนดกันไว้ให้ดี ๆ; **ทุกเรื่องมันหยุดไม่ได้ ถ้ามันมันยังไม่ถึงความสงบสุข;** มันจะเดินอยู่เรื่อย, มันจะต่อสู้อยู่เรื่อย, มันจะสร้างปัญหาเรื่อย, มันจะยุ่งเหยิงไปหมด; จนกว่าเมื่อไรมันจะไปถึงจุดจุดหนึ่ง คือ สันติ หรือ ความสงบสุข

มนุษย์โดยทั่วไป ก็มีจุดหมายปลายทางที่นั่น : ยังเป็นเด็กอยู่ เป็นเยาวชนอยู่ ก็มีจุดหมายปลายทางอยู่ที่นั่น; แต่เขายังไม่รู้จัก เขาก็มุ่งหมายอย่างอื่นไปก่อน : มุ่งหมายเรื่องสวย เรื่องรวย เรื่องงาม เรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติ เรื่องอะไรก็ตามใจเขา. เขายังมองเห็นเพียงเท่านั้น; แต่ว่ามันจบไม่ได้ จนกว่าเมื่อไรเขาจะไปถึงสันติ คือความสงบ.

เยาวชนแก่ ๆ จวนจะเข้าโลงอยู่แล้ว นี่ก็เหมือนกัน ไปที่อื่นไม่ได้ มันไม่รู้จะไปอย่างไร มันก็ต้องไปหาจุดสงบ; จะทันแก่เวลาหรือไม่ มันก็อีกเรื่องหนึ่ง. ถ้าเขาเก่งจริง เขาก็ทำได้ทันแก่เวลา; ถ้าเขาได้รับการแนะนำสั่งสอนที่ดีอาจจะถึงได้ในวินาทีสุดท้าย ที่จะดับสังขาร ร่างกาย นั้นก็ได้

จุดหมายปลายทาง ของมัน คือ **สันติสุข** ซึ่งมีอยู่เป็นชั้น, เป็นชั้น, หลายระดับ หลายชั้น, **นี่แหละคือความหมายของคำว่า "ศีลธรรม";** บางที่เราอาจจะเรียกว่า "สันติสุข" ก็ได้, เรียกว่า "สันติ" เฉย ๆ ก็ได้; สันติ ก็แปลว่า "สงบ", สันติสุข ก็สุขเกิดมาจากความสงบ. ถ้าได้สิ่งนี้ มันก็พอ; และมันจะจบ มันจะหยุดของมันเอง.

ที่นี้ คำว่า "ศีล" ก็แปลว่า ปกติ; คุณค่าก็เหมือนกับความสงบ, ศีลธรรม – ธรรมคือความสงบ

คำว่า "ศีลธรรม" คำนี้ อาตมาขอรับรองให้ท่านทั้งหลาย จดจำไว้อย่างแม่นยำที่สุด; ถ้าใครลืมแล้ว ก็ช่วยฟื้นความจำขึ้นมาใหม่ ว่า มันมีความหมาย ได้ ๓ ประการ:-

(๑) ศีลธรรม ในฐานะที่เป็นเหตุ คือ การประพฤติปฏิบัติ ที่จะทำให้เกิดความสงบ นี้ อย่างหนึ่ง.

(๒) ศีลธรรม ในฐานะที่เป็นผล ก็คือ ตัวความสงบที่ได้เกิดขึ้นแล้วเพราะการประพฤติปฏิบัติอย่างถูกต้อง นี้ อย่างหนึ่ง.

ที่นี้ อีกอย่างหนึ่งที่เป็นอย่างสุดท้าย (๓) ก็คือ ภาวะปกติตามธรรมชาติตามธรรมดา ที่มันจะเป็นอยู่ของมันเองตามธรรมชาติ จนกว่าจะมีอะไรไปกวน; บางทีมนุษย์นี้แหละไปรบกวน ไปรื้อถอน ความปกติหรือความสงบของธรรมชาติ. ย้ำอีกทีหนึ่งว่า : -ศีลธรรม คือ เหตุแห่งความสงบ. -ศีลธรรม คือผล ที่เป็นความสงบ. -ศีลธรรม คือ ความสงบอยู่ตามธรรมชาติ. จะใช้คำว่าสงบก็ได้จะใช้คำว่า ปกติก็ได้.

.....

ต้องช่วยให้เยาวชนทั้งเด็กและคนแก่รู้จักเดินทางสงบ.

ที่นี้ ก็ดูให้ดี เด็ก ๆ เยาวชน เด็ก ๆ อายุน้อย ๆ เขาก็มีความปกติ หรือความสงบ ไปตามแบบของเขา. อย่าไปตีดบทเสียว่า เด็ก ๆ นี้มันไม่รู้จักความสงบ. มันจำเป็นจะต้องมีความสงบ. ถ้าคิดอย่างนี้แล้วคนแก่จะโง่เอง; คือ จะสร้างความวุ่นวายขึ้นมาในครอบครัว, หรือในวงแห่งความรับผิดชอบเกี่ยวข้องของตัวนั้นแหละ; เพราะไปเห็นเสียว่าเด็ก ๆ ไม่ต้องการความสงบ, ให้เด็ก ๆ มันต้องการความวุ่นวาย.

เราจะต้องมองเห็น และยอมรับว่า เด็ก ๆ เขามีความเป็นปกติ, หรือความสงบไปในระดับของเด็ก. ถ้าเด็กมันดี มันก็จะเป็นอย่างนั้นได้จริง, และก็ค่อยสูงขึ้นตามลำดับกว่าจะถึงระดับสูงสุด.

เรื่องนี้ ขอให้เปรียบเทียบกับคำว่า "นิพพาน" ซึ่งแปลว่า "เย็น" :นิพพาน ของวัตถุ สิ่งของก็มี, นิพพานของสัตว์เดรัจฉานก็มี, และนิพพานของคนก็มีอยู่ตั้งหลายระดับ กว่าที่จะถึง นิพพานสูงสุดตามหลักของพระพุทธศาสนา; ก็เพราะว่า เย็น - เย็น นี้มันมีหลายระดับ หลาย ความหมาย หลายทิศทาง

เรื่องปกติ หรือเรื่อง สงบ นี้ ก็เหมือนกัน; เด็กก็จะสงบได้ ปกติได้ ในระดับของเด็ก. ฉะนั้นเรา จะต้องพยายามให้เยาวชนนี้ เดินเข้ามาสู่คลองของความปกติ หรือความสงบ, หรือพูดอีกอย่างหนึ่งคือ ความถูกต้องซึ่งเป็นเหตุเป็นปัจจัยของความปกติ หรือความสงบ.

หลักเกณฑ์อย่างนี้ เคยพูดมาแล้วหลายครั้ง แต่กลัวจะลืมเสีย ก็เอามาพูดอีก. วัน นี้ก็ต้องเอามาเน้นกันอีก; เพราะว่ามันเป็นปัญหา ที่เกี่ยวกับเยาวชน,และเขียบออกไปว่า **ขอให้ ช่วยกันพยายามทำให้เยาวชน เดินมาในคลองของความปกติ; อย่าออกไปสู่ความวุ่นวาย** ซึ่งมันไม่ใช่ทำนองคลองธรรม.มันต้องมาสู่ความเป็นปกติ ตามความมุ่งหมายของวิวัฒนาการของ ความเป็นมนุษย์ ที่จะสูงสุดขึ้นไปตามลำดับ จนเป็นพระอรหันต์.

เดี๋ยวนี้ยังเป็นพระอรหันต์ไม่ได้; แต่ไม่ได้หมายความว่า เราจะไม่สนใจกับเรื่องของพระ อรหันต์. ถ้าเราจะไม่สนใจในเรื่องของพระอรหันต์ เราก็จะพลัดลงไปในเหวของพญามาร ของกิเลส เป็นแน่นอน ; **ควรจะรู้ทิศทางของพระอรหันต์ คือยอดสุดของมนุษย์** กันไว้ให้ทุกคน และช่วย ดูแลซึ่งกันและกัน ให้เดินไปตามทางนั้น. และให้ดูแลเด็ก ๆ ของเราเป็นพิเศษ, รวมทั้งเด็กวัย อ่อน และเด็กหัวหงอกด้วย; ว่าให้เขารู้จักเดินไปตามทิศทางของความปกติ หรือความสงบ.

อ้อ, ที่นี้ วันนี้ จะพูดกันแต่ปัญหาทั่ว ๆ ไป, หรือพูดกันอย่างคร่าวๆ พูดกันแต่หัวข้อ ไม่พูดโดยรายละเอียด เพราะเป็นวันแรก.

ทางเดินของเยาวชนที่กำลังพุ่งเร็ว.

ที่นี้ ก็ดูต่อไปถึงว่า **ทางเดินของเยาวชน** โดยเฉพะเยาวชนที่อ่อนด้วยอายุ. **เยาวชนนี้เป็นของอ่อน** เป็นเหมือนกับหน่ออ่อน ที่เจริญงอกงามไปตามเหตุ ตามปัจจัย.

ขอให้สังเกตความต่างกัน ที่ตรงนี้หน่อยหนึ่งว่า "ของที่มันยังอ่อนนั้นนะ มันงอกเร็ว." ไปดูหน่อไม้ที่ในกอไม้; พอมันเริ่มออกมาเป็นหน่อไม้นี้ ขณะที่ ยังเป็นหน่อไม้นี้ มันยาวเร็วมาก. อาตมาเคยวัดดู บางวันยาวตั้งฟุตหนึ่งก็มี, วันหนึ่ง คืบหนึ่งยาวตั้ง ๒ ฟุตก็มี, ในบางระยะที่หน่อไม้มันพุ่งออกไป; แต่พอมันเป็นต้นไม้ที่แก่แล้ว มันทำอย่างนั้นไม่ได้.

ฉะนั้น ความที่งอกออกไปเร็วนั้น มันเป็นอยู่ในขณะที่มันกำลังเป็นหน่ออ่อน, จะเป็นหน่อของอะไรก็ได้. ถ้ามันยังเป็นหน่ออ่อนแล้ว มันก็พุ่งเร็วมาก; เพราะฉะนั้นจึง **เป็นระยะที่อันตราย** เพราะมันอ่อน มันถูกทำลายได้ง่าย, **เพราะมันอ่อนมันพุ่งเร็ว มันอาจจะผิดทางก็ได้.**

ที่นี้ ทางเดินของเยาวชนที่ยังอ่อนนี้ มันก็จะเร็วไปตามประสาของความอ่อน; นี้จะต้องระวังให้ดี แต่มันมีความลับ หรือ **สิ่งที่จะต้องรู้** มากไปกว่านั้นอีก ก็ตรงที่**ความอ่อน** นั้นแหละ มันจะ เป็นความอ่อนที่ถูกทาง หรือไม่ มันจะเป็นความอ่อน ที่ดัดแปลงได้หรือไม่ ถ้าว่ากันโดยที่แท้แล้ว **ความอ่อนนี้เป็นสิ่งที่ดัดแปลงได้**, ถ้าแข็งมันดัดแปลงไม่ได้; แต่ถึงอย่างนั้นมันก็ต่างกัน แล้วแต่เหตุปัจจัยอย่างที่กล่าวมานั้น. เราต้องการความเปลี่ยนแปลงไปในทางดี ที่เรียกกันว่า "วิวัฒนาการ" - เปลี่ยนแปลงไปในทางดี.

ที่นี้ เราก็ดูว่า **อย่างไรหน่มันเปลี่ยนแปลงได้มาก**; จะดูตัวอย่างที่เมล็ดพืช หรือ พืชที่จะใช้ทำพันธุ์.

พืชที่เราจะใช้ทำพันธุ์นี้ ตามปกติทั่วไป เราก็จะเห็นได้ว่า เราใช้หน่อก็มี, เราใช้เมล็ดก็มี. อย่างเราจะปลูกต้นไม้ บางทีเราก็ปลูกด้วยหน่อของมัน, บางที เราก็ปลูกด้วยเมล็ด; แต่ปลูกด้วยหน่อ หรือ ปลูกด้วยเมล็ดนี้ ไม่เหมือนกัน.

ปลูกด้วยหน่อ เช่น หน่อกล้วย ตัดออกมา แล้วปลูก มันก็จะเหมือนเดิม; แต่ถ้าเราเอา **เมล็ดกล้วย** มาปลูก นี่มันก็อาจ จะต่างไปจากเดิมมาก ที่เดียว.

ถ้า กิ่งตอน เราตอนมาจากต้นไม้ต้นไหนมาปลูก มันก็ยังเหมือนต้นแม่ของมัน; แต่ถ้า เราเอา เมล็ดมาเพาะ มาปลูกแล้ว มัน **ต่างไปได้มาก** : ในทางดีขึ้นก็ได้ ในทางเลวขึ้นก็ได้.

ฉะนั้น การเปลี่ยนแปลงพืชพันธุ์ ให้ดีขึ้นนี้ ; จะเป็นเรื่องดอกไม้กล้วยไม้ ผลไม้ อะไร ไม้ก็ดี; เขาจึง มีการผสมพันธุ์ ที่ทำ ให้เกิดเมล็ดใหม่ขึ้นมา แล้วเพาะเมล็ดนั้น แล้วก็ได้พันธุ์ใหม่ที่มีคุณค่าดีไปกว่า ตามที่ต้องการ. ถ้าเอากิ่งตอนมาปลูก เอาหน่อมาปลูก มันก็เท่าเดิม มันก็เหมือนเดิมอยู่นั้นแหละ.

ที่นี้ เยาวชน ของเรา เรา ต้องการให้เขามีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น; ฉะนั้น เราจงทำกับเขาเหมือนกับว่า เมล็ดที่มี การผสมพันธุ์มาอย่างดี: ให้พ่อมันดีให้แม่มันดี แล้วลูกมันคงจะออกมาดีกว่าเดิม; เพราะมัน ๒ ดีรวมกัน; เหมือนกับต้นไม้ที่เอาเมล็ดต่างต้นมาผสมกัน มันได้พันธุ์ที่แปลกออกไป และก็ดีกว่าเดิม, มันเป็นการถ่ายเทกัน ทำให้มนุษย์ดีกว่าเดิมยิ่ง ๆ ขึ้นไป, หรือ ที่เลวอยู่ ก็จะพลอยหายไป จะหมุนไปแต่ในทางดี. เช่น แม่มันบ้า ๆ บอ ๆ ;ถ้า พ่อมันดี ลูกออกมามันจะเป็นไปในทางที่ดี มากกว่าที่จะเป็นไปในทางบ้า ๆ บอ ๆ. ฉะนั้น ผสมกันหลายครั้งเข้า ;มันก็จะ เป็นไปในทางดีมากขึ้น.

ที่นี้ เยาวชนของเรา เราจะทำให้ดียิ่งกว่าพันธุ์ เราก้ **ต้องดูแลกันให้ดี**; จะให้ลูกให้หลานให้เหลนแต่งงานนั้น ก็ต้องดูแลให้ดี ให้มีผลเหมือนกับว่า เอาพันธุ์ที่ ดีมาผสมกัน แล้วให้เกิดพันธุ์ที่ดีกว่า. เหมือนกับว่าเราเพาะเมล็ด ที่ผสมพันธุ์มาดีแล้ว; อย่าให้คงที่ตายตัว เหมือนกับว่า เอากิ่งตอนมาปลูก. แต่ถึงอย่างไรก็ดี กิ่งตอนมันก็เปลี่ยนแปลงได้ ไปในทางดีเหมือนกัน; แต่มันเปลี่ยนช้ามาก ไม่เหมือนกับการผสมพันธุ์ใหม่ทางเมล็ด; เพราะว่ ทั้งสองอย่างนี้ มันขึ้นอยู่กับ เหตุปัจจัยอีกทีหนึ่ง. เหตุปัจจัยอย่างอื่น มันจะช่วยให้เร่งให้ดีขึ้นด้วย ก็ได้; แต่ที่ดีแล้ว ก็ควรจะ เลือกรพันธุ์ให้ดี แล้ว ๒พันธุ์ดี มาผสมกัน ก็จะกลายเป็นดียิ่งขึ้นไป.

เราจะดูแลเยาวชนของเราอย่างนี้ได้ไหม? คือว่าให้มีพันธุ์ดี ถ้าเป็นผู้ที่ผสมพันธุ์ คือ เป็นพ่อเป็นแม่ ที่จะจัดให้ลูกหลานแต่งงานให้มีพันธุ์ดี.

ที่นี้ เมื่อมีพันธุ์ดีออกมาแล้ว ก็แวดล้อมให้มันได้เจริญงอกงามอย่างดีในดินดี น้ำดี อากาศดี, หรือวิธีการที่เป็นเคล็ดลับอย่างใดอย่างหนึ่งที่เราสามารถทำให้มันดียิ่งขึ้นไปกว่า. เช่น เขามีวิธีที่จะทำให้ ต้นไม้ที่มีมันหวานมากขึ้น ให้เมล็ดมันหายไปจนไม่มีเมล็ดเป็นต้น; มันล้วนแต่ทำ

ได้ทั้งนั้น. มันเป็นเหตุเป็นปัจจัยที่เราควรจะทำได้กับคนเรานี่แหละ คือ ทำได้เหมือนกับที่ทำแก่ต้นไม้ หรือแก่สัตว์.

ที่นี่ เราจะทำแก่คน ทำให้เยาวชนของเรามันดีขึ้น ๆ นี่แหละคือ **ทางเดินของเยาวชน** ที่จะเป็นไปในทางที่ดีขึ้น ๆ. เพราะฉะนั้นระวัง, พ่อแม่ทั้งหลาย แม้จะเป็นเยาวชนหัวงอก ก็ช่วยกันระวัง - ระวัง - **ระวังให้มาก** ที่จะให้หน่อของเราเนี่ย มันเป็นไปในทางดี **ให้ลูกหลานออกมาดีกว่าพันธุ์เดิม.**

ที่นี่ ปัญหาก็คือจะไปอยู่ที่คำว่า "ดีกว่า" นั้น **คืออย่างไร** ถ้าดีกว่าจริงก็ต้องไม่มีปัญหา, ต้องไม่มีความทุกข์ยากลำบากอะไรเกิดขึ้น, จึงจะเรียกว่า ดีกว่า. ถ้าทำผิด มันก็ไปในทางตรงกันข้าม, ถ้าทำถูก ก็ดีกว่าได้จริงๆ.

เราเป็นเหมือนกับว่า เป็นกับตัน ถือทำยเรือ ให้เรือมันแล่นไปถูกทาง ; **นี่คือ ให้เยาวชน** ของเราในโลกนี้ มัน **เดินไปถูกทาง.** มันก็ **จะไม่มีปัญหา** มันจะลดปัญหา, มันจึงจะมีความเจริญงอกงาม ก้าวหน้าได้ ตามที่เราควรจะต้องการ ; **คือจะเป็นเยาวชนที่สร้างความสงบสุข สันติสุขยิ่ง ๆ ขึ้นไป.**

แต่เดี๋ยวนี้ปัญหาอื่นมันมาแทรกแซง **คือว่า คนทั้งโลก เขาไม่ต้องการความสงบสุข** หรือปกติสุขที่แท้จริง; เขาต้องการความสนุกสนาน ความเอร็ดอร่อย ทางวัตถุ ทางเนื้อ ทางหนัง ละทิ้งศาสนา ละทิ้งธรรมะ; แม้พ่อแม่ก็เป็นอย่างนั้น, ลูก ๆ ก็จะเป็นอย่างนั้น. โลกนี้ทั้งโลกก็จะ เป็นโลกของเนื้อหนังไปหมดคือ เห็นแก่ความสุขทางวัตถุ ทางเนื้อทางหนัง; มันก็จะเพิ่มความเห็นแก่ตัว. เมื่อความเห็นแก่ตัวมากพอแล้ว มันก็จะทำลายซึ่งกันและกันให้วินาศ. **นี่เป็นปัญหาที่เผชิญหน้าอยู่ เป็นปัญหาสำหรับพุทธบริษัทโดยเฉพาะ.**

เราเป็น **พุทธบริษัท** เรา **ต้องการเรื่องที่ถูกต้องตามทางธรรมะ;** แต่เมื่อ **คนส่วนใหญ่ในโลก** เขาไม่ **ต้องการ** อย่างนั้น; เขาต้องการเรื่องทางวัตถุทางเนื้อทางหนัง. เขาก็ทำไปในลักษณะที่มันตรงกันข้าม; หรือว่าที่มันขัดขวางกันกับความประสงค์ของเรา. **นี่ปัญหาเฉพาะหน้า** ของพวกเราที่จะถือธรรมะ, หรือพวกที่ถือศาสนา มันเผชิญกันอยู่กับการกระทำของพวกที่เขาไม่ถือศาสนา **ไม่ถือธรรมะ.**

ที่นี้ เรื่องมันก็จะไปอยู่ที่ว่า แล้วแต่เยาวชนของเราจะสร้างขึ้นใหม่ได้สำเร็จหรือไม่. ถ้าเราดึงเยาวชนกลับมาสู่ทางธรรมะได้ ก็มีหวังที่จะให้โลกนี้ มันมีความสุข; ถ้าเราสู้ไม่ได้ มันพ่ายแพ้แก่เรื่องทางวัตถุ ทางเนื้อหนังแล้ว โลกนี้มันก็จะวินาศ. แต่เราก็มีทางออก ตรงที่เรามีธรรมะสำหรับจะไม่มีทุกข์เลย; แม้ว่าโลกนี้มันจะบ้ำบออย่างไร จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะผิดจะเลวร้ายอย่างไร เราก็ยังมีธรรมะสำหรับดำรงจิตใจของเรา ไม่ให้มีทุกข์ได้. นี่แหละ คือ ประโยชน์ของพระศาสนา หรือประโยชน์ของธรรมะ มันเป็นอย่างนี้.

สรุปอีกทีหนึ่งว่า ประโยชน์ของ ธรรมะ หรือ ศาสนา นั้น จะช่วยโลกให้ดำเนินไปในทางของความสงบ. ที่นี้ถ้าว่า ทำไม่ได้เพราะโลกเขาไม่เอากัน; เราก็อยู่ได้ตามลำพังของเรา ไม่ต้องเป็นทุกข์ไปตามเขา; แม้ว่าจะต้องตายลงไป ก็ไม่มีทุกข์. เพราะมีจิตใจที่ได้ฝึกฝนไว้ดีแล้ว; มันทุกข์ไม่ได้, มันทุกข์อีกไม่เป็น. นี่ประโยชน์ของธรรมะ มันเป็นอย่างนี้.

ที่นี้ เราถือกันอย่างที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า เยาวชนเป็นความหวังของเรา. เราช่วยกันสร้างเยาวชน ให้ถูกต้องเสียแต่เดี๋ยวนี้; ความหวังของเรามันก็จะอยู่ในลักษณะที่สมหวังได้. ขอให้ช่วยกันเอาใจใส่เยาวชนเถิด; ให้พ่อแม่ทั้งหลายเอาใจใส่เยาวชน แก้ปัญหาของเยาวชนให้ได้.

.....

ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนโดยเฉพาะ

เฮ้อ, เวลาเหลืออีกเล็กน้อย นี้ ก็พูดถึงเรื่องถัดไป คือว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน โดยเฉพาะ. ปัญหาเกี่ยวกับเยาวชนโดยเฉพาะ ที่มีอยู่ในเวลานี้ ออกมาพูดอย่างคร่าว ๆ ว่า :- เยาวชนไม่ได้รับการแวดล้อมที่ถูกต้อง, - เยาวชนไม่ได้รับการศึกษาอบรมที่ถูกต้อง, - เยาวชนไม่ได้รับการร่วมมือหรือโอกาสที่ถูกต้อง

ข้อแรก ที่ว่า เยาวชนไม่ได้รับการแวดล้อมที่ถูกต้อง หมายความว่าพอเด็ก ๆ คลอดออกมาจากท้องแม่ ลืมตาขึ้นมาในโลกนี้ การแวดล้อมไม่ถูกต้อง; คือไม่เป็นไปในทางที่ให้เด็ก ๆ นั้น มีธรรมะได้ง่าย, โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ตามหลักของธรรมะในพุทธศาสนา.

สิ่งที่แวดล้อมเด็ก ๆ นับตั้งแต่วันแรกคลอดออกมา นี่ มันเป็นไปในทางที่จะให้เห็น **แก่ตัว** ให้ยึดถือตัวกู, ยึดถือของกู นี้ ยิ่งขึ้นไป-ยิ่งขึ้นไป; นั่นก็คือ **ลงรากให้แก่กิเลส ผังรากให้แก่กิเลส**, กว่าที่มันมีมันก็มีรากแน่นหนา ในทางที่จะมีตัวกู – ของกู; นี่เราเรียกว่า **เขวชนไม่ได้รับการแวดล้อมที่ถูกต้อง**: ไม่ได้มีคำพูดจา หรือขนบธรรมเนียมประเพณี อะไรที่จะทำให้เด็ก ๆ นี้มีความคิดนึก รู้สึกขึ้นมา ในลักษณะที่ไม่เห็นแก่ตัว.

เราแวดล้อมเขาแต่ในทางให้เห็นแก่ตัว : แม่ของกู พ่อของกู บ้านของกู, เรือนของกู เงินของกู, อะไรอย่างนี้ มันกรอกหูเด็ก ๆ มาตั้งแต่แรก ๆ ที่เดียว; นี่เราเรียกว่า "สิ่งแวดล้อม"; ไม่ใช่ตั้งใจจะอบรมสั่งสอน. แต่มันเป็นการแวดล้อม ที่มันเป็นมาเอง จะเรียกว่า ขนบธรรมเนียมประเพณี ก็ไม่เชิง; มันยิ่งกว่าขนบธรรมเนียมประเพณีเสียอีก เพราะมันทำไปอย่างนั้น. ฉะนั้นลูกเด็ก ๆ จึงเจริญขึ้นมาในโลกนี้ ด้วยความคิดประเภทตัวกูและของกู, นี่เป็นข้อแรกว่า "แวดล้อมไม่ถูกต้อง"; "ไม่มีความคิดว่า ทุกอย่างเป็นของธรรม หรือของพระเจ้า.

.....

ที่นี้ **ข้อที่สอง การศึกษาอบรมไม่ถูกต้อง** ก็หมายความว่า เดียวนี้เจตนาจะสั่งสอน จะอบรม จะดัดแปลง จะแก้ไข; แล้วมันก็ไม่ถูกต้อง.

เราให้เรียนกันแต่ในเรื่องที่จะให้เห็นแก่ตัว ให้ติดในความเอร็ดอร่อยสวยงาม ซึ่งเรียกกันว่า กามารมณ์นี้; แม้ยังไม่มีความหมายแก่เด็ก ๆ แต่ก็ได้แวดล้อมมาในทำนองนั้น. ให้เขาหลงใหลในเรื่องกิน ในเรื่องกาม ในเรื่องเกียรตินี้; จำง่าย ๆ ว่า **สาม ก. คือ กิน กาม เกียรติ**; ยิ่งวันจะยิ่งติดแน่น หรือหลงใหล ใน ๓ เรื่องนี้; ไม่อบรมธรรมะ สำหรับควบคุมสิ่งทั้ง ๓ นี้.

ดูการศึกษาชั้นอนุบาล ดูการศึกษาชั้นประถม ดูการศึกษาชั้นมัธยม ดูการศึกษาชั้นวิทยาลัย ชั้นมหาวิทยาลัย; หรือถ้ามันจะมีอีก เป็นบรมมหาวิทยาลัยอะไรก็ตามใจ. มันก็เป็น **เรื่องให้ลุ่มหลง ในเรื่องกิน กาม เกียรติทั้งนั้น**; อย่างดีที่สุดก็ให้สามารถในอาชีพ ก็ได้อาชีพแล้ว ได้เงินแล้ว ให้ทำอะไร? ให้ไปบูชาเรื่องกิน เรื่องกาม เรื่องเกียรติ มันไม่มีอะไรไปกว่านี้. นี่แหละคือ การศึกษาที่โลกนี้ให้แก่เขวชน ทุกประเทศในโลกก็ว่าได้. **ประเทศไทย** เรานี้ ไปตามกันเขา

เป็นประเทศเล็ก ก็เลยตามกันประเทศใหญ่ ๆ เพราะฉะนั้น ก็จึงเป็นเหมือนกับประเทศใหญ่ ๆ :
เรียนไป เพื่อไปบูชาเรื่องกิน กาม เกียรติ.

ที่นี้ คนทุกคนก็เลยเป็นทาสของกิเลสตัณหา; พูดอย่างอุปมา ก็ว่า ไปเข้าพวกกับพญามาร หรือซาตาน, ไม่มาอยู่กับพระธรรม หรือพระเจ้าเสียเลย. **นี่การศึกษามันไม่ถูกต้อง** นี้เป็นปัญหาใหญ่ที่เราจะต้องพูดกันในวันต่อไป; เพราะเดี๋ยวนี้ เรากำลังจะช่วยกันปรับปรุง แก้ไข การศึกษาของเยาวชน ให้ประกอบไปด้วยศีลธรรม ให้ยิ่งขึ้น.

.....

ที่นี้ **ข้อที่สาม** อีกข้อหนึ่ง เป็นข้อสุดท้าย ก็ว่า **เยาวชนไม่ได้รับการร่วมมือ หรือโอกาส ที่ถูกต้องและเหมาะสม.**

เขาไม่ได้รับโอกาส หรือความร่วมมือ **ที่ให้เข้าไปในทางที่ถูกต้อง**; โอกาสนั้นมันมี แต่ในทางที่จะให้ทำผิด. ความร่วมมือจากบิดามารดา ครูบาอาจารย์ ก็ล้วนแต่จะผลักดันเขาไปในทางที่ไม่รู้จักสิ่งที่ควรรู้จัก, ก็คือ ไปเป็นเหยื่อของกิเลส อีกนั่นเอง, หาโอกาสยาก ที่เด็กเขาจะพลัดออกมา รู้จักความถูกต้องเหล่านี้; ความร่วมมือ แนะนำ ชักจูง สนับสนุน มันก็ไม่มีในรูปแบบอย่างนี้; เลยทำให้เด็ก ๆ ของเรา ไม่มีโอกาสที่จะดำเนินไปในคลองของพระธรรม หรือของศีลธรรม

ฝากไว้ให้เอาไปคิดดู และช่วยกันแวดล้อมเด็ก ๆ ของเรา ให้มีความคิดนี้รู้สึกที่ถูกต้อง, ให้การศึกษาอบรมที่อบรมที่ถูกต้อง, ให้ความร่วมมือ หรือโอกาสที่มันถูกต้อง, สำหรับจะเป็นผู้ที่มีธรรมะ หรือมีศีลธรรม

.....

มุ่งหมายแก้ปัญหาเยาวชน แต่ยังไม่แก้

เอาละ, ทีนี้ ก็จะทำให้ดูไปเสียว่า มันมี ระบบอะไรบ้าง ที่เราจัดกันขึ้นมาแล้วในโลกนี้ที่เกี่ยวกับเยาวชน. มันก็มีอยู่แล้วหลายระบบ ล้วนแต่มุ่งหมายจะแก้ปัญหาของเยาวชน แต่มันยังไม่แก้; คือมันทำไปอย่างหลับตามันก็เลยไม่มีผลเกิดขึ้นตามที่เราปรารถนา.

ดูตั้งแต่ว่า ระบบนักเรียน, จัดให้มีการเรียน เป็นนักเรียน แล้วก็**ไม่ประสบความสำเร็จในการที่จะให้นักเรียนมีศีลธรรม.** นักเรียนมีศีลธรรมอยู่บ้าง ในชั้นอนุบาล สอนง่ายพูดง่าย มีศีลธรรมอยู่บ้าง; พอขึ้นมาชั้นประถมก็ชักจะรวนเร; พอถึงชั้นมัธยม แล้วก็ศีลธรรมที่เคยมีอยู่ในระบบอนุบาลนั้นหายไปหมด; พอขึ้นระดับมหาวิทยาลัยแล้ว เป็นอิสระแก่ตัวเต็มทีไปทางไหนก็เหลือที่จะกล่าว. แต่ที่กล่าวได้ ก็คือว่า**ไปในทางที่มีตัวกู - ของกู** อย่างแข็งกร้าว. นี่เรียกว่า ระบบนักเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จ.

ทีนี้ ระบบลูกเสือ จัดขึ้นในโลกสำหรับจะแก้ปัญหานี้ ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ ; และก็หันเหไปไปในทางที่จะส่งเสริมกิเลสโดยไม่รู้ตัวเหมือนกัน. **ทั่วโลกมีระบบลูกเสือ แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จ; พิสูจน์ได้ง่ายๆ ตรงที่ว่า มันไม่ได้เกิดสันติสุขขึ้นมาจากระบบลูกเสือ.**

ทีนี้ ยังมี ระบบ ยุวชน ยุวารี. ยุวชนนี่ก็ดูเป็นเรื่องทางการเมืองเสียมากกว่า; ก็เลยไม่เกี่ยวกับศีลธรรม.

ทีนี้ มีระบบเยาวชนพุทธ : ยุวพุทธ ยุวพุทธิกสมาคม ก็มีอยู่ในศาสนาพุทธ ทั่วทั้งโลก , และศาสนาอื่นเขาก็มี ยุวศาสนิกนี้ ของเขาก็มีเหมือนกัน; **แต่ก็ยังไม่ได้ผลอย่างเดียวกัน** ยังจะต้องปรับปรุงกันอีกมาก อย่าให้เป็นเพียงสักว่า พิธี หรือ เหน่อ ๆ ไปตาม ๆ กันไป.

เข้า, ทีนี้ ก็มาถึง ระบบยุวชนที่ออกจะประหลาดสักหน่อย ที่อยากจะเรียกว่า**ระบบสามเณรของพระพุทธเจ้า** นี้พุทธบริษัททุกคนก็ฟังออกแหละ ว่า ระบบสามเณร แล้วก็ของพระพุทธเจ้า คือมันของในพระพุทธศาสนา.

พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้บวชเณร; นี่แปลว่า พระองค์ทรงแก้ไขระบบโบราณบ้าง. ระบบโบราณนั้น เขาเป็นนักบวชกันแต่คนแก่ที่ผ่านโลกไปแล้ว ทั้งนั้นแหละ; พอผ่านโลก จบโลก จบเรื่องโลกมีชีวิตในโลกพอแล้ว คนแก่ก็ไปเป็นนักบวช.

เดี๋ยวนี้ พระพุทธองค์ทรงอนุญาตให้ เด็ก ๆ บวชเณรได้; คล้าย ๆ กับ ว่า ปฏิวัติ หรือ ปฏิรูปอะไรบางอย่าง เพื่อให้เยาวชนที่เขามีโอกาสที่จะเข้าสัมผัสธรรมะได้โดยง่าย จึงมีระบบสามเณร สามเณรี แล้วแต่จะเรียก. แต่ผลก็ยังไม่ได้ตามที่เราหวังกัน; จะไปโทษใครก็โทษไม่ได้.

พระพุทธเจ้าท่านก็ทรงวางระบบไว้ดีแล้ว แต่คนปฏิบัติมันปฏิบัติไม่ได้มันก็คาราซังกันอยู่; ระบบสามเณรสมัยนี้ ก็เลย เป็นเรื่องธรรมดาสามัญไป. เหมือนกับเด็กนักเรียนอะไรชนิดหนึ่งเสียโดยมาก. ทางศาสนา ก็ไม่ค่อยได้ศึกษา; อยากจะศึกษาทางโลก เหมือนกับเด็ก ๆ ทั่วไป; ระบบสามเณรของพระพุทธเจ้า ก็ไม่เกิดผลอะไรแปลกออกมา.

ฉะนั้น จึงขอให้พ่อแม่ พี่น้องทั้งหลายนึกถึงข้อนี้บ้าง ให้เณรของเราเป็นเณร, เป็นสามเณรที่ถูกต้องขึ้นมา; **ช่วยกันสนับสนุน ผลักไส** ขึ้นไปให้เป็นสามเณรที่ดีในพระพุทธศาสนา.

นี่ยกมาเป็นตัวอย่าง : ระบบนักเรียน ในโรงเรียน ระบบลูกเสือ ระบบยุชนยุวนารี ระบบยุวพุทธ กระทั่ง ระบบสามเณรของพระพุทธเจ้า นี่สำหรับประเทศไทยของเรา.

รวมความแล้ว ก็คือว่า เราต้องการให้มีอภิชาตบุตร คือ "บุตรที่ดีกว่าบิดามารดา". คำนี้มีอยู่ในพระคัมภีร์ ในพระบาลี ในพระพุทธภาษิต เรียกว่า "อภิชาตบุตร" - คือบุตรที่ดีกว่าบิดามารดา, อนุชาตบุตร - บุตรที่เสมอบิดามารดาอวชาตบุตร - บุตรที่เลวกว่าบิดามารดา. นี่เรามีระบบอภิชาตบุตร ที่จะสร้างบุตรให้ดีกว่าบิดามารดา ยิ่ง ๆ ขึ้นไปตามขั้นตอน.

เหมือนกับว่า เราผสมเมล็ดพันธุ์ให้ดี แล้วก็เพาะพันธุ์ให้ออกมาเป็น พืชพันธุ์ที่ดีกว่าเดิม, เหมือนเราประสบความสำเร็จ ในการที่มนุษย์รู้จักทำให้มีทุเรียนพันธุ์ดีเกิดขึ้นมาในโลก. ข้อนี้ก็ยอมรับได้ว่า ก่อนนี้ ทุเรียนพันธุ์นี้ ไม่เคยมีในโลก; โดยน้ำมือของมนุษย์พยายามจนกระทั่งว่า ทุเรียนพันธุ์ที่ดีที่สุด ที่มันมีอยู่ในโลกเวลานี้, มันได้เกิดขึ้นมาในโลก. ไปเทียบดูกับทุเรียนป่าพันธุ์เดิม ๆ ในป่า แต่ดีก็ด่าบรรพ์ แล้วมันผิดกันลิบ มันไม่มีการจะเปรียบเทียบกันได้. นี่มนุษย์ประสบความสำเร็จ ในทางวัตถุอย่างนี้; แต่ในทางวิญญาณ เรายังไม่เคยประสบความสำเร็จอย่างนี้.

นี่ขอฝากไว้ ว่าถ้าอย่างไรเสีย ก็ขอให้พุทธบริษัททั้งหลาย พยายามที่จะให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติ ในการปฏิรูปจิตใจของมนุษย์เรา โดยเฉพาะเยาวชนของเรา ให้มีความเจริญก้าวหน้าดี ในอัตราที่เทียบกันได้กับการที่เราสามารถ ทำให้เกิดผลไม้พันธุ์ดี ดอกไม้พันธุ์ดี อะไรพันธุ์ดี ขึ้นมาในโลก ด้วยน้ำมือของมนุษย์แท้ ๆ ; คือ ให้เกิดอภิชาติบุตร - บุตรที่ดีกว่าบิดารมารดา ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ยิ่ง ๆ ขึ้นไป ไม่มีที่สิ้นสุด.

ที่นี่จะมีวิธีสร้างอย่างไรจะสร้างอภิชาติบุตรนั้น เอาไว้พูดกันในโอกาสต่อไปในวันแรกนี้ โดยเฉพาะวันนี้ ไม่ใช่โอกาสเสียแล้ว เห็นได้ว่าผ่านมันคุกคามแล้ว เราจะพูดกันต่อไปอีกก็คงจะไม่สนุกแล้ว

.....

[บททวน]

อาตมาก็ขอยุติในเรื่องที่จะบรรยายเป็นครั้งแรกเริ่มนี้ ไว้แต่เพียงเท่านี้ก่อน ซึ่งจะขอทบทวนว่า เรามีปัญหาเรื่องเยาวชน; เยาวชนนั้นคือโลกในอนาคต; เขาจะสร้างโลกในอนาคต; และเดี๋ยวนี้เขากำลังเป็นปัญหาในปัจจุบัน เราไม่มีที่หวังอย่างอื่น นอกจากกระทำของเยาวชนที่ถูกต้อง.

เรามีเยาวชนที่เป็นปัญหา คือเด็กอ่อนทั้งหลาย, และคนแก่ที่ยังมีไอคิว(I.Q.) ต่ำ มีความรู้สึกอะไรเหมือนเด็ก ๆ ก็ต้องเรียกว่าเยาวชนด้วย; คือ ถ้าพูดตามทางธรรมทางศาสนา แล้ว ถ้ายังไม่บรรลุนิยามบรรคอรียผล อยู่เพียงไร ก็เรียกว่า ยังเป็นเยาวชน อยู่เพียงนั้น, คือปุถุชนทั้งหลายยังเป็นเยาวชนอยู่เพียงนั้น. แม้แต่ห้วงอก ฟันหัก แล้ว ยอมรับเสียดี ๆ ดีกว่า; จึงเป็นอันว่า เรามีเยาวชนเต็มโลกไปหมดทั้งโลก จะได้แก้ไขกัน.

จุดหมายปลายทาง คือสันติสุข หรือ ปกติสุข เราจะให้เยาวชนของเราเป็นพันธุ์ใหม่ ดีกว่าพันธุ์เดิม; เหมือนกับเราเพาะเมล็ดพันธุ์ใหม่ ภายในหลังที่มีการผสมพันธุ์ที่ดีแล้ว. จึงหวังว่ามนุษย์นี้จะประสบความสำเร็จ สักวันหนึ่ง, คือเป็นมนุษย์ที่ประเสริฐที่สุด ไม่มีปัญหาเหลืออยู่.

ขอให้ปรับปรุงการแวดล้อม, หรือว่าการอบรมสั่งสอน, หรือว่าโอกาสสนับสนุนแก่เยาวชนนั้น ให้ถูกต้อง. ให้ช่วยกันจัดระบบนักเรียน ระบบลูกเสือ ระบบยุวชน ระบบยุวพุทธ แม้กระทั่งระบบสามเณรของพระพุทธเจ้า ในพระพุทธศาสนานี้ ให้ถูกต้อง.

นี่คือสิ่งที่ปรารถนาอย่างคร่าว ๆ ทั่ว ๆ ไป ในวันแรกของการบรรยาย โดยหัวข้อว่า ปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับเยาวชน เป็นการบรรยายครั้งแรกของชุด "เยาวชนกับศีลธรรม". ขออย่าเพิ่งรู้สึกเอียนกันเลย

ขอยุติการบรรยายในวันนี้ ด้วยความสมควรแก่เวลา ขอโอกาสให้พระคุณเจ้าทั้งหลาย ท่านได้สวดบทสวดขยาย ที่จะช่วยส่งเสริมกำลังใจ ของพุทธบริษัทให้กล้าหาญให้เข้มแข็งในหน้าที่ของตน ๆ สืบต่อไป.

ผนวก ง

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในเรื่องคุณธรรม

“ข้าพเจ้าเห็นแล้วมีกำลังใจมากขึ้นนึกถึงคุณธรรม ซึ่งเป็นที่ตั้งของความรักความสามัคคีที่ทำให้คนไทยเราสามารถร่วมมือร่วมใจกันรักษาและพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองสืบต่อกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ประการแรก คือ การที่ทุกคนคิด พุท ทำด้วยเมตตา มุ่งดี มุ่งเจริญต่อกัน

ประการที่สอง คือ การที่แต่ละคนต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ประสานงาน ประสานประโยชน์กัน ให้งานที่ทำสำเร็จ ทั้งแก่ตนเองและแก่ประเทศชาติ

ประการที่สาม คือ การที่ทุกคนประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในความสุจริต ในกฎกติกา และในระเบียบแบบแผนโดยเท่าเทียมกัน

ประการที่สี่ คือ การที่ต่างคน ต่างพยายามทำความดี ทำความเห็นของตนให้ถูกต้อง เทียบตรง และมีมั่นคงอยู่ในเหตุผล

หากความคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติที่ลงรอยเดียวกัน ในทางที่ดี ที่เจริญนี้ยังมีพร้อมมูลอยู่ภายในใจของคนไทย ก็มั่นใจได้ว่า ประเทศชาติจะดำรง มั่นคงอยู่ตลอดไปได้...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพระราชพิธีเสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายพระพรชัยมงคล
ณ สีหบัญชร พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังดุสิต
วันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๔๙

